

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1030

van **ANDRIES GRYFFROY**

datum: 14 juli 2022

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Europees 'Fit for 55'-pakket - Weerslag op Vlaanderen en de Vlaamse bedrijven

Op 14 juli 2021 werd door de Europese Commissie een pakket voorstellen uitgebracht die betrekking hebben op het energie- en klimaatbeleid. Ze worden gebundeld in het zogenoemde 'Fit For 55'-pakket. Belangrijke aandachtspunten daarbij voor Vlaanderen zijn de dossiers CBAM (Carbon Border Adjustment Mechanism) en EU ETS (EU Emission Trading System).

Verschillende sectororganisaties zoals Essenscia, Agoria, Febeliec, Febelcem, Steelbel en Voka verspreidden het voorbije jaar position papers met hun standpunten met betrekking tot de voorstellen van de Commissie en de weerslag ervan op Vlaanderen en de Vlaamse bedrijven.

1. Kan de minister aangeven hoe ze omgaat met dergelijke position papers en standpunten vanuit de sectororganisaties?
2. Onderhoudt de minister structureel overleg met de genoemde of andere sectororganisaties over de vermelde dossiers? Hoe is dit georganiseerd?
3. Heeft de minister weet van de aanpak ter zake bij de andere ministers die deze dossiers opvolgen?
4. Hanteert de minister dezelfde aanpak bij andere dossiers binnen haar beleidsdomeinen? Hoe is dit georganiseerd?
5. In welke mate zijn de voorstellen van de sectoren binnen de Vlaamse en Belgische standpuntbepaling wel dan niet vertaald?

**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 1030 van 14 juli 2022

van **ANDRIES GRYFFROY**

1.

Ik vind het logisch en zelfs noodzakelijk om te luisteren naar de standpunten van de verschillende stakeholders, waaronder onze Vlaamse industrie, vooraleer we als Vlaanderen formeel een standpunt innemen over dergelijke dossiers. De voorstellen inzake de herziening van de EU-ETS richtlijn en de invoering van een Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) die de Europese Commissie in het kader van het fit for 55 pakket op 14 juli 2021 publiceerde hebben de komende jaren immers een grote impact op de Vlaamse industrie.

Het betrekken van de doelgroep en stakeholders bij de totstandkoming van nieuwe regelgeving is noodzakelijk om te verzekeren dat deze regelgeving in de praktijk uitvoerbaar is en verhoogt bovendien het draagvlak. Op Europees niveau worden Europese sectorfederaties ook rechtstreeks geconsulteerd door de Europese Commissie om dezelfde redenen, maar om rekening te houden met specifieke aandachtspunten vanuit de Vlaamse industrie is het ook belangrijk dat bij de totstandkoming van de Vlaamse standpunten voor deze dossiers geluisterd wordt naar de Vlaamse sectorfederaties.

Uiteraard weeg ik de specifieke aandachtspunten vanuit de sectorfederaties zeer nauwkeurig af tegen het algemene maatschappelijke belang en ga ik niet blind mee in alle voorstellen die geformuleerd worden vanuit de industrie, net zoals ik niet blind de voorstellen van de Europese Commissie volg.

2.

De contacten met de Vlaamse sectororganisaties over de vermelde dossiers verlopen via verschillende kanalen.

Enerzijds zijn er ad-hoc contacten op initiatief van sectorfederaties, maar eveneens ook op initiatief van mijn kabinet om de voor- en nadelen van nieuwe Europese voorstellen af te toetsen. Dit zijn eerder informele contacten die zowel via overlegmomenten, telefoon als via email verlopen.

Het Vlaams Energie en Klimaatagentschap (VEKA) houdt daarnaast op regelmatige basis een structureel overleg met alle sectorfederaties van ondernemingen die in Vlaanderen onder het toepassingsgebied van het EU-ETS vallen. Op een dergelijk "doelgroepenoverleg" wordt de stand van zaken van de Europese dossiers toegelicht alsook de implementatie van het EU-ETS in Vlaanderen. De sectorfederaties hebben hierbij de mogelijkheid om bijkomende uitleg te vragen en hun standpunten toe te lichten.

Tot slot organiseert VEKA ook verschillende stroomgroepen in de context van een participatief beleid met tal van stakeholders (zie <https://www.energiesparen.be/beleid-en-cijfers/participatief-beleid> voor een overzicht van de werkzaamheden binnen de verschillende stroomgroepen). Via deze stroomgroepen worden organisaties zoals onder meer Energyville, ABVV, Organisatie voor Duurzame Energie, Fluvius, FEBEG en Bond Beter Leefmilieu, Boerenbond, UGent, SERV en Minaraad structureel betrokken bij het klimaat- en energie beleid.

3.

Ik kan uiteraard niet in naam van andere ministers spreken, maar ik vind dat het van goed bestuur zou getuigen indien de andere ministers eveneens de betrokken sectorfederaties zouden consulteren vooraleer zij standpunten innemen.

Het doelgroepenoverleg waarnaar ik verwijs in de vorige vraag is bovendien niet nieuw, en werd ook al in eerdere legislaturen, onder andere ministers, georganiseerd.

Ook bestond er in de vorige legislatuur een structureel overleg tussen de bevoegde ministers uit de Vlaamse Regering en Essenscia over thema's zoals Energie en Klimaat, Onderwijs en Arbeidsmarkt, Omgeving en Innovatie. Verder heeft de Vlaamse Regering deze legislatuur een structureel overleg opgestart met industriefederaties Essenscia, Agoria, Fedustria en Fevia via "het Industrieforum". Dit structurele overleg focust zich op de thema's talent, innovatie, internationalisering en duurzame transitie. Naast de minister-president nemen verschillende leden van de Vlaamse Regering deel aan dit structurele overleg.

4.

De aanpak om voorstellen formeel en informeel af te toetsen bij betrokken stakeholders wordt breed toegepast binnen mijn beleidsdomeinen. Binnen mijn beleidsdomeinen wordt immers heel wat complexe en technische regelgeving uitgewerkt. Hierbij is het uitermate belangrijk om nieuwe voorstellen op het vlak van bijvoorbeeld afval, water, energie, klimaat of natuur steeds af te toetsen met relevante stakeholders, om voldoende draagvlak te verzekeren en om de haalbaarheid van de regelgeving te garanderen.

Net zoals bij het klimaatbeleid gaat het ook bij mijn andere bevoegdheden steeds over een mix van formeel gestructureerd overleg en eerder informele ad-hoc consultaties. Een voorbeeld van het gestructureerd overleg is de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW), een overlegplatform van de diverse beleidsdomeinen en bestuursniveaus die bij het waterbeleid betrokken zijn. Ook de afvalwater- en drinkwaterbedrijven en een vertegenwoordiging van de provinciegouverneurs nemen deel aan dit overleg. Deze samenwerking zorgt voor een gecoördineerde en geïntegreerde aanpak van het beleid en beheer zowel op het vlak van beleid als van beheer in Vlaanderen.

Voor de ad-hoc consultaties wordt een brede waaier van organisaties geconsulteerd die diverse belangen behartigen.

- Het gaat hierbij voor onder meer (niet-exhaustief) om Natuurpunt, VOKA, Boerenbond, ABS, Landelijk Vlaanderen (vereniging voor land, natuur -en boseigenaars), Aquaflanders (de federatie van Vlaamse waterbedrijven en rioolbeheerders), Vlaro (overlegplatform & kenniscentrum voor rioleringen- en afvalwaterzuiveringssector), Watercircle (Het Vlaams Netwerk Watertechnologie), Confederatie Bouw, Denuo (de Belgische federatie van de afval- en recyclagesector) de Vereniging voor steden en gemeenten (VVS), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), verschillende middenveldorganisaties (Amnesty International, lotgenotengroepen, Sensoa, Zijn vzw, etc.), academici, verschillende hulpverleningsorganisaties (CAW, CGG, etc), ...
- Voor wat betreft energie gaat het onder meer (niet exhaustief) om Fluvius, ELIA, Fluxys, Synergrid, FEBEG (en soms individuele leden), VREG, ODE, Cogen Vlaanderen, Essenscia, Febeliec, Agoria, BASF, Arcelor, Air Liquide, VCB, Bouwunie, NAV, netwerk tegen armoede,...

5.

Alle voorstellen en standpunten die sectorfederaties hebben bezorgd werden zeer kritisch geanalyseerd en beoordeeld. Hierbij werd onder meer bekeken in hoeverre de voorstellen bijdroegen aan de algemene visie van de Vlaamse Regering dat een ambitieverhoging

van de Europese klimaatdoelstellingen de concurrentiepositie van de Vlaamse industrie niet mag ondergraven. Deze algemene visie werd vastgelegd in het Regeerakkoord, de beleidsnota Klimaat en de visienota over de Green Deal.

In het Regeerakkoord 2019-2024 werd onder meer gesteld dat verhoogde klimaatambities de energiefactuur voor burgers én ondernemingen niet mag verhogen. In de Beleidsnota Klimaat staat dat ik bij nieuwe Europese initiatieven zal pleiten voor een realistische aanpak die de concurrentiepositie van onze Vlaamse bedrijven vrijwaart en dat we blijven erover waken dat geen koolstof "weglekt" naar regio's buiten de EU met minder strenge klimaatregels. Ook in de Visienota Green Deal (VR 2020 2102 DOC.0172/1) wordt het belang van effectieve carbon leakage maatregelen benadrukt: *"Vlaanderen neemt samen met de EU het voortouw richting een CO2-neutrale economie. We blijven er echter over waken dat geen koolstof "weglekt" naar regio's buiten de EU met minder strenge klimaatregels, en de productie wordt verplaatst naar buiten de EU. Vlaamse, en met uitbreiding alle Europese, bedrijven worden gevraagd hun CO2-voetafdruk te verminderen. Het heeft echter geen zin om alleen de uitstoot van broeikasgassen van onze bedrijven te verminderen als dit vooral de invoer van CO2 intensieve producten vanuit het buitenland doet vergroten. Maatregelen tegen het risico op carbon leakage blijven daarom zeer belangrijk. Indien andere handelsblokken niet zouden meestappen in het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen aan hetzelfde tempo als de EU, bepleiten we binnen het kader van de WTO oplossingen om deze problematiek tegen te gaan."*

In lijn met deze Vlaamse visie werden enkele voorstellen van sectorfederaties verwerkt in de Vlaamse visienota over Fit for 55 (VR 2021 0511 DOC.1222/1QUATER), en werden dus ook enkele voorstellen door Vlaanderen verdedigd bij de intra-Belgische standpuntbepaling over deze dossiers. Concreet vroeg Vlaanderen onder meer aanpassingen aan het Commissievoorstel met het oog op het vermijden van de toepassing van een algemene correctiefactor bij de toewijzing van emissierechten en heeft Vlaanderen gepleit voor realistische en haalbare benchmarks voor de vaststelling van de toewijzing van emissierechten. Daarnaast vroeg Vlaanderen om de compensaties voor indirecte carbon leakage voortaan op Europees niveau te voorzien. Ook vroeg Vlaanderen om een oplossing uit te werken voor de bescherming van het concurrentievermogen van het export gedeelte bij CBAM sectoren, aangezien deze export niet beschermd wordt door het CBAM mechanisme zelf.

Andere voorstellen van sectorfederaties werden dan weer als onvoldoende evenwichtig beoordeeld en werden niet meegenomen in de Vlaamse standpunten. Concrete voorbeelden hiervan zijn onder meer de vraag om de gratis toewijzing integraal te behouden voor CBAM sectoren tot en met 2030, of de vraag om te pleiten tegen het voorstel van de Europese Commissie waarbij de toewijzing van emissierechten voorwaardelijk gemaakt wordt aan het uitvoeren van een energie audit. Ook het voorstel om de cross sectoriële correctiefactor te vermijden door het inzetten van emissierechten uit de Markt Stabiliteitsreserve werd niet gevolgd wegens onvoldoende evenwichtig.